

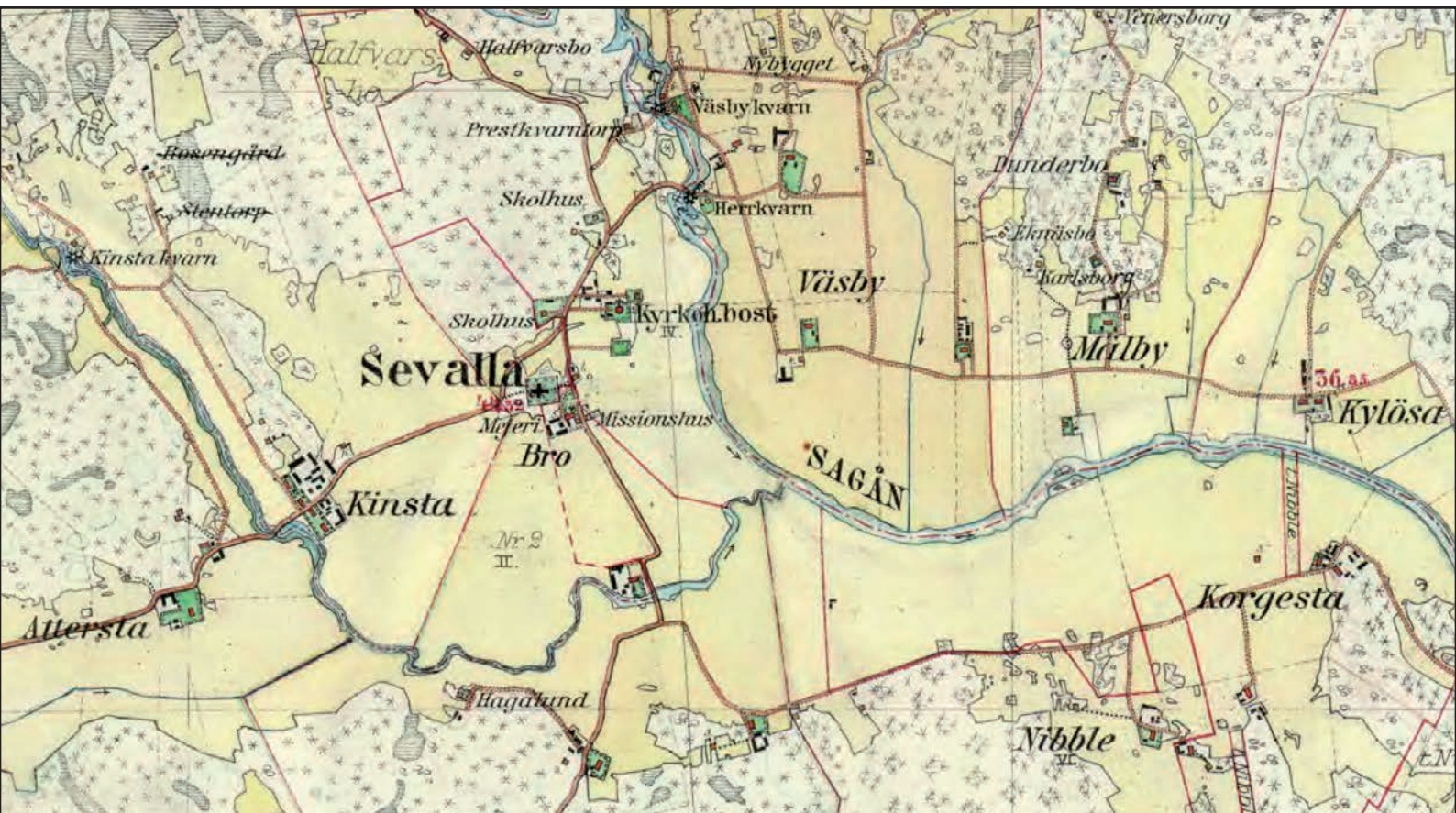
Sevalla kyrka

Ny larm- och styranläggning

Antikvarisk Rapport

Sevalla Prästgård 3:1
Sevalla socken
Västerås kommun
Västmanland

Tobias Mårud

Sevalla kyrka

Ny larm- och styranläggning

Antikvarisk rapport

Sevalla Prästgård 3:1
Sevalla socken
Västerås kommun
Västmanland

Tobias Mårud

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 57 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2016

Omslagsfoto: Utsnitt ur Häradsekonomiska kartan över Sevalle socken, upprättad 1859-63. Källa RAK, akt J112-83-18a.

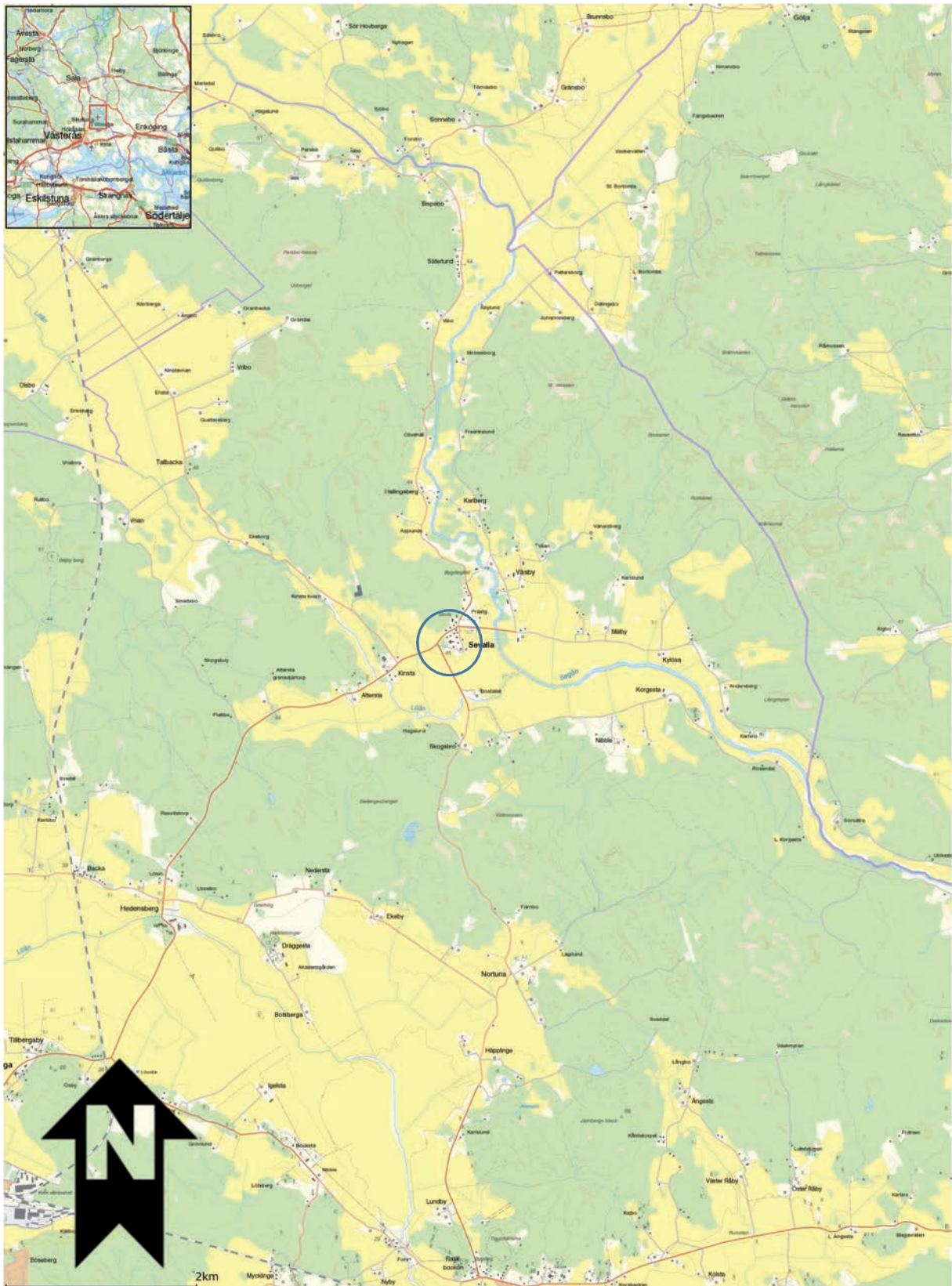
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-529-7

Tryck: Just Nu, Västerås 2016.

Innehåll

Inledning.....	5
Bakgrund.....	5
Byggnadshistoria, i urval	5
Byggnadsbeskrivning, kortfattad	6
Genomförande	7
Resultat	15
Referenser.....	16
Kart- och arkivmaterial.....	16
Otryckta källor	16
Litteratur	16
Tekniska och administrativa uppgifter	17
Bilaga 1: Kyrkobyggnad, plan 1	18
Bilaga 2: Situationsplan	19

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Bild 1. Sevalla kyrka är markerad med en blå ring. Källa: Länsstyrelsens WebbGIS.

Inledning

Under 2015 har larm och ny styranläggning installerats i Sevalla kyrka. Åtgärden omfattar utbyte av kyrkans eldragningar, äldre elinstallationer, delvis nya radiatorer, installation av inbrotts- och brandlarm, elektroniskt passersystem, avfuktare samt vissa restaureringsarbeten. Länsstyrelsen gav tillstånd till åtgärderna i beslut dnr 433-5897-12 och dnr 433-5902-12, båda daterade 2012-11-28. Stiftelsen Kulturmiljövård anlätades för antikvarisk medverkan på uppdrag av Västerås pastorat.

Bild 2. Sevalla kyrka, sedd från sydväst. Foto: Tobias Mårud.

Bild 3. Kyrkans interiör, sedd från öster. Foto: Tobias Mårud.

Bakgrund

Det har förekommit mögelangrepp på vissa av inventarierna till följd av inomhusklimatet i Sevalla kyrka. Klimatmätningar har visat på en något hög relativ luftfuktighet, ibland över 70% RF, vilket ökar risken för mögelangrepp och är den troliga anledningen till problemet. Den tekniska livslängden på den befintliga styrutrustningen är slut och den saknar även en övergripande kontrollfunktion. Samtidigt hade den befintliga elkraftanläggningen ett otillräckligt överspänningsskydd och var i behov av komplettering.

Inbrotts- och brandlarmsanläggning har inte funnits i kyrkan varför installation av dessa är väl motiverad med syfte att förbättra säkerheten och förebygga skadegörelse och stöld.

Byggnadshistoria, i urval

Sevalla kyrka uppfördes åren 1817-1821 sydväst om den då ännu befintliga salskyrkan från 1200-talet. Den medeltida kyrkan var uppförd på lergrund och därför ständigt utsatt för sättningar och hade även blivit för liten för socknens befolkning. Ritningar för en ny kyrka upprättades av arkitekten Samuel Enander och grunden samt en del av murverket uppfördes 1817. Därefter skulle grunden få tid att sätta sig men bygget stod stilla ytterligare ett år, till följd av missväxten 1819. Bygget fortsatte 1820 då den äldre kyrkan revs tillsammans med bogårdsmuren för att man skulle kunna återanvända stenen i den nya kyrkans murverk. Kyrkan stod klar på hösten 1820 och invigdes året därpå. Då var delar av inredningen ännu inte klar. Den första bänkinredningen färdigställdes först 1834 och tjugo år senare, 1854, fick predikstolen nuvarande utseende. Samma år installerades kyrkans orgelverk, konstruerat av den lokalt verksamme organisten och orgelbyggaren Anders Petter Halldén från Munktorp. Det är det sista bevarade orgelverket av Anders Petter Halldén. År 1863 tillkom altarprydnaden vilken då hade ett törnekors med svepduk i fonden.

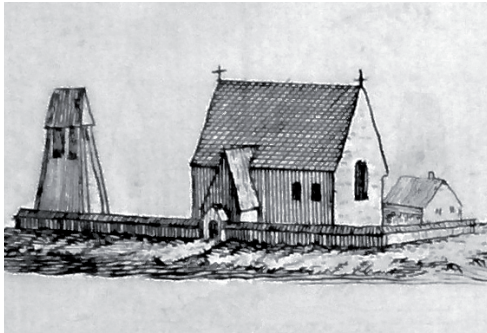

Bild 4. Sevala gamla kyrka avbildad av Grau 1754, kyrkan revs 1820. Källa: ATA (bilden är beskuren).

Bild 5. Skiss av klockaren Oscar Johansson, från 1890-talet, visar kyrkan innan bogårdsmuren uppfördes och centralvärme installerades. Källa: Lundblad.

Kyrkans utseende överensstämde i stora drag med dagens, med skillnaden att tornets lanternin var kopparklädd och långhusets tak spåntäckt. År 1866 ersattes lanterninens kopparbeklädnad med järnplåt och kring sekelskiftet 1900 blev järnplåt även lagd på tornets och långhusets tak.

Kyrkan förnyades tekniskt 1914-15, då centralvärme i form av lågtrycksånga och elektrisk belysning infördes. År 1938 installerades elektrisk klockringning. Ett nytt värmesystem installerades 1956. En oljedriven värmepanna placerades under sakristian varifrån varmluften drevs ut i kyrkorummet med fläktar.

Bild 6. En odaterad bild som visar den tidigare skorstenen på östra gaveln. Källa: ATA.

Bild 7. Äldre odaterad bild som visar den tidigare altaruppsatsen. Källa: ATA.

År 1968 genomfördes en omfattande renovering. Vid dessa arbeten, som leddes av arkitekt Per Bohlin, lades ny plåt på yttertaket. I vapenhuset lades nytt kalkstensgolv, med uppvärmning. I kyrkorummet lades brädgolv på nya golvbjälkar, eftersom de tidigare ruttnat. Ny bänkinredning byggdes, till formen anknyttande till altaruppsats och predikstol. Liksom den föregående var bänkinredningen sluten men sittplatserna minskade från 330 till 110. Lunettfönstret över altaret sattes igen på insidan. Läktarunderbyggnader tillkom för brudkammare, textilförvaring och WC. Året därefter kom den nya altartavlan på plats, utförd av konstnären Holger Friberg.

Trettio år senare, 1998, infördes reglering av kyrkans inomhusklimat genom intermitterande uppvärmning.

Byggnadsbeskrivning, kortfattad

Kyrkan är byggd i tidstypisk sen nyklassicistisk stil med enskeppigt rektangulärt långhus, rakslutet kor i öster, vidbyggd rektangulär sakristia på östgaveln och torn med lanternin och integrerat vapenhus i väster. Långhusets sadeltak är täckt med dubbelfalsad, svartmålad plåt, tornet har ett lågt pyramidtak och den glasade lanterninen kröns av ett förgyllt kors. Sakristian i öster är låg och täcks av ett valmtak.

Murarna är osmyckade, spritputsade med KC-bruk avfärgat i gråbruten nyans. Långhuset har stora rundbågiga fönsteröppningar i tre axlar. Ingångar finns genom tornet i väster och mitt på sydfasaden, båda portalerna kröns av lunettfönster. Ett lunettfönster sitter även i gavelröstet ovanför sakristian i öster. Fönstersnickerierna är gråmålade, med blyinfattade rutor.

Invändigt täcks kyrkorummet av ett flackt, putsat och vitkalkat tunnvalv av trä.

Genomförande

Bild 8. Schaktet med pågående nedläggning av kabelrör, här söder om långhuset. Foto: Tobias Mårud.

Bild 9. Dragbrunn placerat på kommande plats söder om sydvästra hörnet. Foto: Lisa Skanser.

Schakt grävdes i kanten av gångvägen upp mot kyrkan, från mätarskåp söder om parkeringen, belägen strax öster om kyrkplatsen. Schakt lades så långt det var möjligt i gräsyta för att spara gångarna. Ett nytt markskåp placerades på platsen intill det tidigare. Dragbrunn tillkom i mark öster om muröppning in till kyrkplatsen samt söder om kyrkans sydvästra hörn. Serviskabel i rör drogs i schakt mellan markskåp, dragbrunnar och kyrkans sydvästra hörn, med genomförelse under marknivå i södra fasadens murverk. Ett grundare schakt drogs fram till sakristians östra fasad. I östra fasaden avlägsnades äldre kablage, draget genom en delvis igenmurad kollucka. Belysningsstolpar förbands dels med utlöpare från huvudschaktet, dels med ett smalare schakt som fortsatte från kyrkans sydvästra hörn runt kyrkans västra sidan och fram till belysningsstolparna norr om kyrkan. En utlöpare ledde även fram till församlingens informationstavla på södra sidan av parkeringsplatsen. Kring kyrkan grävdes även ned ny åskledarkabel, i övrigt behölls åskledaren. En 1m³ stor stenkista för spillvattnet från avfuktare anordnades i marken under gräsytan öster om kyrkan.

Bild 10. Håltagning i västra delen av långhusets södra fasad, tre hål med 13 cm diameter. Foto: Tobias Mårud.

Bild 11. Håltagningen sedd invändigt, hålen mynnar under golv i förrådsrum. Foto: Tobias Mårud.

Håltagning för genomföring av serviskabel utfördes i murverket, under marknivå, i sydvästra hörnet av långskeppet. Tre hål borrades, samtliga 13 cm i diameter. Genomförningen leder in till ett förrådsrum (rum 106), innehållande elcentral, beläget under södra delen av orgelläktaren i långhusets västra del. Golv avlägsnades temporärt utmed förrådsrummets östra vägg. Golvet är delvis av plywood (board), boarden byttes vid återmontering mot furubräder. Innan igenläggning av schaktet vid murgenomförningen tätades glipor med byggsikum varefter området täcktes av en rostfri durkplåt under mark. Invändigt utfördes tätning med bruk.

Bild 12. Tidigare elanläggning, i rum 106. Foto: Lisa Skanser.

Bild 13. Det nya elskåpet i samma rum. Foto: Tobias Mårud.

Kyrkans befintliga elanläggning hade innan åtgärd en varierad status, de äldsta delarna var från 1970-talet. Den befintliga anläggningen demonterades i sin helhet och ersattes med en ny. Ny gruppcentral och styrutrustning m.m. installerades i rum 106. I kyrktornet, rum 402, installerades ny klockringningsutrustning (från Bergholtz) i nytt automatikskåp och ny lucköppning. På orgelläktaren installerades nytt motorskydd och ny

arbetsbrytare till orgelmotor. Själva orgelmotorn behölls dock. Utöver elanläggningen installerades ny brandlarmsanläggning, med montering av yttre komponenter som detektorer, larmdon och sirener, ny inbrottslarmsanläggning med yttre komponenter samt nytt passersystem. Efter diskussion om placering och funktionell lösning placerades en dosa på en fristående stolpe utanför västra entrén.

Bild 14. Västra entrén innan montering av passerdosa. Foto: Tobias Mårud.

Bild 15. Passerdosan placerades på stolpe intill trappan upp till västra entrén. Foto: Tobias Mårud.

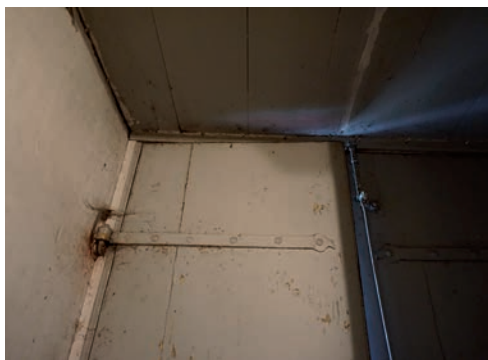

Bild 16. Vindsfång innanför västra entrén, innan åtgärd. Foto: Tobias Mårud.

Bild 17. Kablage drogs i takvinkel, rökdetektor monterades. Foto: Tobias Mårud.

Kablage drogs i marken till kyrkans sydvästra hörn. Invändigt drogs kabel till larm, automatlås och detektor genom vapenhuset, bakom trappan och under en täckbräda utmed södra väggen, och in i vindfånget. Larmmagnet och automatlås monterades på insidan av dörrbladen. Alla tillägg monterades så högt upp som möjligt på dörrbladen för att vara mindre iögonfallande.

Bild 18. Dörren invändigt innan åtgärd. Foto: Tobias Mårud.

Bild 19. Efter montering av motorlås och larmmagnet. Foto: Tobias Mårud.

Bild 20. Kablar fram till västra entrén drogs på vapenhusets södra vägg, här innan åtgärd. Foto: Tobias Mårud.

Bild 21. En träkanal byggdes för kabeldragningen. Foto: Tobias Mårud.

Samtliga armaturer i tornet och på vinden ersattes med nya, delvis i nya lägen för att främst förenkla framtida servicearbete. Sex stycken armaturer avlägsnades och sammanlagt sexton stycken nya armaturer med LED-belysning tillkom. Fjorton av dessa är av modell Philips CoreLine och två av klassisk modell med porslinsarmatur och opak glasglob. Armatur i rum 106 flyttades till rum 104. Exteriört ersattes en belysningsstolpe vid parkeringen, den nya stolpen fick en annan placering och är något lägre, av typ ”parkbelysning”.

Bild 23 (överst till vänster). Tidigare armaturer på vind var monterade på kabelbräda i tak. Foto: Tobias Mårud.

Bild 24 (till höger). Nya armaturer på vind monterades på nya kabelbrädor som lades intill befintlig spång (obs blixtbild, missvisande ljusförhållande). Foto: Tobias Mårud.

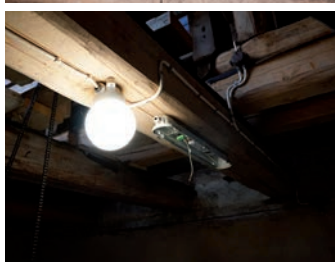

Bild 25 (nederst till vänster). Äldre armatur i torn, vilken avlägsnades, tillsammans med påbörjad montering av ny. Foto: Tobias Mårud.

Bild 26 (överst till vänster). Äldre radiatorer under östra fönstret i långhusets södra vägg. Foto: Tobias Mårud.

Bild 27 (nederst till vänster). De två äldre radiatorerna har plockats ned. Foto: Tobias Mårud.

Bild 28 (högra bilden). De ersattes med tre nya fläktkonvektorer. Foto: Tobias Mårud.

Undermåliga radiatorer byttes, tio stycken placerade i par under varje fönster, två på altarringens insida samt två på orgelläktaren. Under varje fönster tillkom istället tre fläktkonvektorer och på orgelläktaren två par fläktkonvektorer. Ytterligare en fläktkonvektor monterades i rum 106, däremot ersattes inte de borttagna radiatorerna innanför altarringen. Det fanns i projekteringen även en option på byte av bankvärmare, det utfördes inte men däremot ersattes den gamla kabeln till bankvärmarna liksom till övriga bevarade radiatorer.

Bild 29 (vänstra bilden). Kabelkanalerna i långhuset var tidigare täckta med lackad board. Foto: Tobias Mårud.

Bild 30 (bilden i mitten). Plattjärn tillverkades som stöd för de nya brädorna. Foto: Tobias Mårud.

Bild 31 (högra bilden). De nya täckbrädorna på plats, efter anpassning till murverket. Foto: Tobias Mårud.

Invändig kabeldragning kunde till stor del göras i befintliga kanaler. I längskeppet finns två kanaler i golvet, utmed norra och södra väggen. Dessa var tidigare täckta med lackad board, boarden byttes till furubrädor. Täckningen av kabelkanalerna innebar vissa problem då kanalernas botten inte bar någon större tyngd, 8 mm tjocka och 50 mm breda plattjärn fick tillverkas som stöd. På grund av murverkets variation krävdes också en noggrann anpassning av den mot vägg angränsande täckbrädan. Kabeldragningar förekom tidigare på vägg, delvis förlagda bakom plastlister. Nya kabelkanaler av trä monterades längs korets norra och södra vägg, i sakristian, i vinkel mellan vägg och läktaren över dörr ut till vapenhuset samt i vapenhuset.

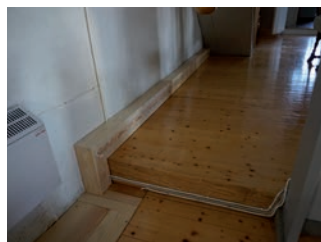

Bild 32 (längst till vänster). Plastkanalen längs korets norra vägg togs bort. Foto: Tobias Mårud.

Bild 33 (högra bilden). Ersatt med en kanal i trä. Foto: Tobias Mårud.

Bild 34. Plastkanalen på västra väggen i långhuset togs bort. Foto: Tobias Mårud.

Bild 35. Den ersattes med en träkanal. Den nya kanalen blev påtagligt större då den dimensionerades för betydligt större kablage än tidigare. Foto: Tobias Mårud.

Kabelkanalerna var inte målade vid slutbesiktning men på västra väggen var kanalen föreskriven att målas vit, likt väggens kulör. I kor och sakristia var de nya kabelkanalerna föreskrivna att målas in i kulör efter sakristians dörrfoder. Kabelkanalen längs korets norra och östra sida drogs fram till sakristians dörröppning, sedan drogs kablaget bakom dörrfodret och i en ny tröskel/låda vars liv går något längre ut än tidigare tröskel, sedan in i murgenomförning bakom det södra dörrfodret. Den tidigare tröskeln bestod huvudsakligen av cement och var i tämligen dålig kondition, underliggande tegelstenar fick dock bearbetas något för att rymma rör och kablar. Främsta anledningen till lösningen var att slippa dra kablaget runt hela sakristian. Nu behövdes kabelkanal endast byggas i passagen från dörröppning in till sakristian, ca 1,5 meter. Estetiskt är det även en förbättring i koret då tidigare exponerade kablar och genomförning kunde gömmas. Den befintliga ljudslingan var underdimensionerad och byttes ut, den nya lades i golvkanalerna.

Bild 36. Kablage var tidigare draget framför steget till sakristians dörröppning. Foto: Tobias Mårud.

Bild 37. Bruket i stegets framkant anlägnades och bakomliggande tegel bearbetades något. Foto: Tobias Mårud.

Bild 38. Kablage kunde sedan dras i steget och in bakom dörrfodret. Foto: Tobias Mårud.

Bild 39. Kablage byggdes för med ett nytt steg i form av en trälåda. Foto: Tobias Mårud.

Bild 40. Den tidigare plastkanalen på södra sidan av passagen mellan sakristia och kor togs bort. Foto: Tobias Mårud.

Bild 41. Den ersattes av en kanal i trä. Foto: Tobias Mårud.

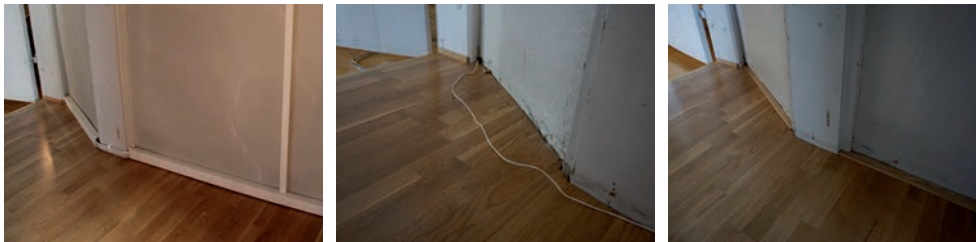

Bild 42 (vänster). Plastkanalen på sakristians och passagens norra sida. Foto: Tobias Mårud.

Bild 43 (mitten). Den blev överflödigt till följd av dragningen förbi dörröppningen. Foto: Tobias Mårud.

Bild 44 (höger). Kanalen ersattes med en enkel golvlister. Foto: Tobias Mårud.

Uppåt drogs kablage från skrubben under trappan i vapenhuset i befintlig kanal upp till tornrummet. Därefter nyttjades befintliga rör på vägg, delvis fästes kablar på vägg med klammerjärn. På vind löper kablar på ny kabelbräda lagd intill befintlig spång. På kabelbrädan har även nya armaturer monterats.

Ett hål borrades i golvet på orgelläktaren för ny kabel till orgeln. Kabeln fortsätter ned genom en sedan tidigare befintlig lucka i taket i rum 106. Befintliga hål återanvändes för kablage till givare i själva orgeln.

Bild 45. Orgel och låda för orgelmotor innan åtgärd. Foto: Tobias Mårud.

Bild 46. Ny kabel har dragits i nytt hål framför orgelmotorns låda. Observera att brytaren på orgelfasaden har ersatts. Foto: Tobias Mårud.

Detektorer monterades i kyrksal, sakristia, källare under sakristian, vapenhus, torn och på vind. I kyrksalen monterades två detektorer på pendlare i anslutning till ljuskronornas upphängning i långhustaket. Detektorer i ouppvärmda utrymmen har monterats på värmesockel.

Bild 47. Detektorer monterades i anslutning till ljuskronornas pendlare. Genomförning gjordes i befintlig öppning. Bilden visar öppningen innan åtgärd. Foto: Tobias Mårud.

Bild 48. Detektorn är fäst på en arm vinklad ut från pendlaren. Foto: Tobias Mårud.

Två avfuktare installerades i kyrkan, en på orgelläktaren och en i sakristian. Anledningen är att det under perioder har varit över 70% relativ luftfuktighet (RF) i kyrkan vilket innebär förhöjd risk för mögel. Båda avfuktarna är av märket Airwatergreen AWD450 och är mobila, de kan ställas undan om behov finns men för båda har håltagning gjorts för avledande av fukt. I sakristian leds vattnet ned i källaren, ett tidigare transformatorrum under sakristian, och vidare ut genom befintligt hål i östra fasaden till för ändamålet anlagd stenkista. På orgelläktaren har avfuktaren placerats intill norra väggen, med viss distans för insuget, och avlopp har dragits ned till underliggande våtrum. Dragning utfördes i befintlig öppning genom bjälklaget, på så sätt behövdes inte ytterligare håltagning i den under plocktaket bevarade takpanelen och taklisten. Ursprungligen planerades avfuktaren på orgelläktaren att placeras på en ca 50 cm hög sockel för att utblåset skulle kunna nå ut i kyrksalen. Avfuktaren är dock så iögonfallande att den istället placerades på läktargolvet och en kanal drogs längs norra delen av läktarbarriären. Utblåset, placerat ungefär vid barriärens vinkel på norra sidan, riktades ca 45 grader för att synas minimalt nedifrån kyrksalen. Kanalen fästes med stag i golvet. Kanalen kan kläs in om församlingen så vill. I sakristian har avfuktaren placerats på ett lågt

Bild 49 (överst till vänster). Avfuktaren på plats i sakristian. Foto: Tobias Mårud.

Bild 50 (överst till höger). Avfuktare med luftkanal på orgelläktaren. Foto: Tobias Mårud.

Bild 51 (nedre vänster). Utblåset är anpassat för att inte synas nedifrån kyrkorummet. Foto: Tobias Mårud.

Bild 52 (nedre höger). Från golvet i kyrkorummet är utblåset nästintill oskönjbart. Foto: Tobias Mårud.

podium vars sockel och list har utformats efter befintliga skåp, hörnet har avfasats för minimering av snubbelrisk och för att ta upp mindre utrymme. Kabeldragning och slang är gömt i podiet.

Ljudluckorna i tornets södra och östra fasader bågnar så pass att droppnäsorna som ska skydda så att regn inte tränger in i tornet förlorat sin funktion, med fuktskador i golv som följd. Att kila eller på annat sätt rikta luckorna var ett alternativ men en enklare lösning var att förlänga droppnäsorna och räta upp takplåtens kant. Skador i golvet åtgärdades inte då de bedömdes som mycket begränsade.

Bild 53. Droppnäs på ej åtgärdade ljudluckor. Foto: Tobias Mårud.

Bild 54. På södra och östra luckorna monterades en djupare droppnäs över de befintliga. Foto: Tobias Mårud.

Vid montering av armatur i övre tornrummet upptäcktes en kraftigt rötskadad tvärbjälke. Bjälken har, under vad som verkar vara en längre tid, fungerat som fladdermusbo. Röttskadan har uppkommit på grund av tidigare läckage i tak. Tvärbjälken är inte fästad i spirorna utan i horisontella stycken som är klamrade och stagade i spirorna/stående bjälkarna. Utrymmet var svåråtkomligt varför byggnadsställning fick konstrueras på plats. Den nya bjälken fick anpassas för att kunna vinklas in i befintliga uttag och kilas, alternativet hade varit att montera ned delar av tornet eller ändra takstommens konstruktion. Ny bjälke är av kärnfuru.

Bild 55 (övre vänstra). Mittstolpen har placerats i tvärbjälken. Foto: Tobias Mårud.

Bild 56 (övre högra). I taket syns tidigare lagningar och spår av fuktinträngning. Foto: Tobias Mårud.

Bild 57 (nedre vänstra). Den nya tvärbjälken fick tas ut i ena änden och kilas. Foto: Tobias Mårud.

Bild 58 (nedre högra). Ny bjälke med nya armaturer. Foto: Tobias Mårud.

I östra fasaden byttes ett äldre, trasigt ventilgaller och putslagning utfördes på intilliggande yta där murgenomförning minskats i storlek.

Bild 59. Östra fasaden innan åtgärd, en plåtkåpa har dock avlägsnats. Foto: Tobias Mårud.

Bild 60. Hålen har lagats upp och det trasiga ventilgallret har bytts. Putsen har ännu inte avfärgats. Foto: Tobias Mårud.

Resultat

Arbetet är väl utfört och följer villkoren i Länsstyrelsens beslut (dnr 433-5897-12 och 433-5902-12). Installationer och kabeldragningar har eftersträvat att utföras med så liten påverkan som möjligt på stomme och inredning. Till stor del har befintliga kanaler återanvänts för kabeldragning, tidigare synliga dragningar av kabel har avlägsnats och misspyrdande plastkanaler har ersatts med platsbyggda träkanaler. Åtgärderna har på så sätt förbättrat kyrkorummets estetiska intryck. Träkanalen på västra väggen blev skrymmande och kan upplevas som misspyrdande, alternativet hade varit ytterligare håltagning i murverket.

Felaktig kabeldragning i vapenhuset resulterade i två grova märken från ett borrh i bjälken på södra sidan. Kablarnas dragning rättades till.

Vid håltagning av innanför liggande mur lossnade en ca 25 cm lång flisa av dörrfodret till sakristian. Trät är väldigt sprött men lagningen är väl utförd.

I murgenomförningen genom fasad i sydvästra hörnet tätades glipor med byggsaum. Det är ett ur antikvariskt perspektiv ungt byggnadsmaterial som inte lämpar sig i en kulturhistoriskt skyddad miljö. Det är oklart hur platsmaterialet fungerar tillsammans med traditionella, beprövade byggmaterial över tid samt hur lång livslängden är på byggsaumet. Invändigt utfördes tätning med bruk.

Vid ansökan bedömdes att ingen arkeolog behövde närvara vid schaktningsarbetet, kyrkan är byggd på en för ändamålet uppförd terrassering. Schakten visade sig också vara tomma på arkeologiskt material.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA).

Länsstyrelsernas Karttjänster (WebbGis)

Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK)

Otryckta källor

Hammariskiöld, Rolf. 2005. Kulturhistorisk karaktärisering av Sevalle kyrka.

Litteratur

Grau. Olof. 1754. Beskrifvning öfver Vestmanland. Nytryck 1904 utgivet av Västmanlands läns tidning, Västerås.

Lundblad, Torsten. 1969. Sevalle församling, Västerås - en kort historik. Tortuna.

Tekniska och administrativa uppgifter

Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:	15050
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	433-5897-12, 433-5902-12
Fastighet:	Sevalla Prästgård 3:1
Landskap:	Västmanland
Län:	Västmanland
Kommun:	Västerås
Socken:	Sevalla
Beställare:	Västerås pastorat
Byggledning:	Svensk Klimatstyrning AB
Entreprenör, bygg:	TGA Bygg & Konsult AB
Entreprenör, el & tele:	Surahammars Elektriska Affär AB
Entreprenör, styrsystem:	BM Control AB
Entreprenör, larm:	Certego
Antikvarisk medverkan:	Tobias Mårud Stiftelsen Kulturmiljövård Stora Gatan 41 722 12 VÄSTERÅS

